

Ordner nr. 21/2

ex. 36

S. Marid 3398/00702/63/G
15 februari 1963.

MARINE-INTLIGTINSGDIENST

INTLIGTINSGRAPPORT

10 december 1962 till 1 februari 1963

Nr. 1-63

530. Contra-inlichtingen Nederland.

531. Politiek overzicht.

a. De Cubaanse crisis.

In iedere verslagperiode gebeurt er wel iets, waarover de communisten zich kunnen opwinden. Deze keer vormde de Cubaanse kwestie weer koren op de communistische propagandamolen. De agitatie werd geopend door de Waarheid. Dagelijks wijdde het blad uitvoerige artikelen aan de crisis, werd het Amerikaanse optreden gehemeld en het Russische standpunt uitgelegd en verdedigd. Fiolen van toorn werden uitgestort op het hoofd van President Kennedy, die o.a. voor "imperialistische dolleman" werd uitgekreten.

De aktie naar buiten stelde aanvankelijk niet veel voor. De gebeurtenissen hadden namelijk een zo snel verloop dat de acute oorlogsdreiging al weer was geweken toen de communistische agitatie pas goed op gang kwam. Op de meest kritieke dag - 23 oktober - was er wat extra colportage met de Waarheid, welke in een grotere oplage was gedrukt en verpreidden jongelui wat pamfletten. In de drie grote steden groepten 's-avonds enige tientallen personen samen bij de gebouwen van de Amerikaanse vertegenwoordiging. Op 24 oktober organiseerde het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond in Amsterdam met toestemming van de gemeente een protestdemonstratie. Hieraan namen circa 500 personen deel; zij waren voorzien van leuzen als "Handen af van Cuba", "Cuba Yes - Yankee No", "Vrijheid voor Cuba", "Geen agressie tegen Cuba" en "Protesteert tegen U.S. Atoomdreiging". Ook werd een enorme Cubaanse vlag meegevoerd. De demonstratiemars werd met een korte openluchtvergadering in de nabijheid van het Amerikaanse consulaat besloten. De vicevoorzitter van het ANJV, , riep in zijn toespraak de demonstranten en belangstellenden op de protestcampagne verder te versterken en in het bijzonder van ieder bedrijf uit met alle collega's telegrammen naar de Amerikaanse ambassade in Den Haag te zenden.

Nadat de spanning was verminderd, gingen de communisten nog enige tijd door met hun akties. In Amsterdam, Groningen en de Zaanstreek werden handtekeningen voor een protestverklaring ingezameld. Van diverse bedrijven uit werden protesttelegrammen gezonden. Op een huizenblok in aanbouw te Oostzaan hielden 40 bouwvakkers een proteststaking van één uur. In Utrecht werd hier en daar de leuze "Handen af van Cuba" gekalkt. Elders werden huis-aan-huis of in bedrijven pamfletten verspreid. Het blad De Waarheid riep voortdurend op tot het organiseren van protestakties.

Ook van pacifistische en links-socialistische zijde werd ruimschoots aandacht besteed aan de Cubaanse kwestie. Op 10 oktober - dus nog vóór de toespitsing van het conflict - belegde een "Werkgroep Informatie Cuba - te Amsterdam een vergadering, bedoeld als protest tegen de economische boycot van Cuba door de V.S. en om een objectieve voorlichting te geven over de Cubaanse revolutie als tegenhanger van de "verleugende" voorlichting in Nederland. Als voorzitter fungeerde de bekende van "Kerk en Vrede".

Op 27 oktober belegde de Pacifistische Socialistische Partij (PSP) te Groningen een protestbijeenkomst, gevolgd door een demonstratieve optocht. Voorts werden namens de PSP, het Comité 1962 voor de Vrede en het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVB) pamfletten verspreid te Groningen en Den Helder.

Het partijblad De Waarheid heeft bij deze kwestie weer eens blijk gegeven van een grote geestelijke lenigheid in het volgen van de politieke wendingen van de Sovjet Unie. Eerst werden de Amerikaanse beweringen inzake de aanwezigheid van Russische raketten op Cuba louter verzinsel genoemd. Toen de Sovjet-leider zelf openlijk toegaf dat deze er wél waren, haastte het blad zich te verklaren dat het hier slechts om "defensieve wapens" ging, welke op verzoek van Castro door de Russen waren verstrekt om de Amerikaanse dreiging het hoofd te bieden. De uiteindelijke afloop van de crisis werd als een élanante overwinning van de vredelievende Sovjet Unie voorgesteld. De Sovjet-leider had door zijn edelmoedig besluit tot terugtrekking van de raketten de wereld gered van een atoomoorlog. De V.S. waren onder druk van de progressieve krachten van de gehele wereld door de knieën gegaan en tegen hun zin gedwongen te verklaren nimmer een aanval op Cuba te doen. De "defensieve wapens" zijn daardoor overbodig geworden en kunnen dus worden teruggezonden. De Sovjet Unie heeft daarmee bereikt wat zij in feite steeds heeft gewild. Amerika moet nu machteloos toezien hoe op Cuba een vrije en gelukkige democratische staat wordt gevormd. Deze fraaie uitleg werd ook gehoord op een soort slotvergadering van het Amsterdams Vredescomité (behorend tot de communistische Nederlandse Vredesraad), die op 31 oktober in Amsterdam werd gehouden. Daar zei de ANJV-voorzitter o.m.: "De afloop van de Cubaanse crisis is een grote overwinning voor de vredeskrachten en een verpletterende nederlaag voor de Amerikaanse agressieve krachten. Die hebben nog eens ervaren dat je tegenwoordig niet meer met een grote haaienhap een klein land opslokt. Voortaan moeten ze de handen van Cuba afhouden. En dat was precies de eis waarvoor de vredeskrachten overal ter wereld de afgelopen dagen hebben gestreden".

Aan het slot van deze vergadering werd een boodschap opgesteld voor het Cubaanse volk, waarin het wordt gelukgewenst met de "goede afloop van zijn strijd en die van de gehele vredelievende mensheid tegen de Amerikaanse agressieplannen".

b. Pers en financiën van de CPN.

De financiële toestand van de CPN schijnt de laatste tijd weinig rooskleurig te zijn. Verhoogde uitgaven en verminderde inkomsten hebben de partijleiding genoopt enige maatregelen te nemen. Zo werd de abonnementsprijs van De Waarheid met 2 cent per week verhoogd. De vrijdagse colportagekrant werd van 10 op 15 cent gebracht. De zaterdagkrant zal met twee pagina's minder verschijnen. In plaats van de verschillende vakbondsblaadjes zal een centrale "Centrum-krant" gaan verschijnen. Bovendien krijgt het weekblad "Uilenspiegel" ter vereenvoudiging van de werkzaamheden eenzelfde formaat als de Centrumkrant. Het winnen van nieuwe Waarheid-abonnees is volgens een partijcommuniqué een zaak van hoogste prioriteit geworden. Het partijbestuur riep alle leden op de handen ineen te slaan voor het behoud van het eigen dagblad en ten behoeve van een "hoogst noodzakelijke financiële versterking van de krant" de gestelde taken (5000 nieuwe abonnees en f. 175.000 donatie) te volbrengen.

c. Rechts-extremisme.

Sedert enige tijd bestaat er een internationale rechts-extreme organisatie, genaamd "Jeune Europe" (Jong Europa), met vertakkingen in een aantal Westeuropese landen. Deze organisatie schijnt afkomstig te zijn uit België en voortgekomen uit de "Mouvement d'Action Civique" (MAC). Deze MAC, die in september 1961 voor het eerst in de openbaarheid kwam, zegt te streven naar de vorming van een Europese Natie op basis van volksgemeenschappen. Europa zal strijd moeten voeren zowel tegen het "Sovjet als het Yankee-materialisme" en een gewapende neutraliteit in acht moeten nemen tussen de beide grote machtsblokken. Een sociale en politieke revolutie zal de versleten democratie moeten vervangen. De NAVO, waarin de V.S. domineren, zal slechts zo lang in stand moeten worden gehouden totdat Europa zelf sterk genoeg is. Bovendien zal Europa uit het "UNO-circus" moeten treden, aangezien de UNO de ondergang van Europa beoogt. Deze organisatie MAC schijnt ook in nauw contact te hebben gestaan met de Franse terroristenorganisatie OAS. Het orgaan van de MAC heette aanvankelijk "Nation Belgique - Nation Europe", maar in november 1961 werd het tweede deel van die naam gewijzigd in "Jeune Europe". Zo heet de MAC thans ook in de Franstalige gebieden. De Nederlands-Vlaamse afdeling heet "Jong Europa"; aan het hoofd hiervan staat een "Leiding Nederlandse Gouwen". Bladen en pamfletten van deze club worden thans ook in Nederland verspreid. Als vertegenwoordiger voor Nederland treedt op zekere te Groningen. Volgens een schrijver van een ingezonden stuk in de Volkskrant bestaat er ook reeds een afdeling Noord-Holland.

De beweging beweert niets te zien in fascisme of nazisme en betitelt deze als historische, door de tijd achterhaalde, verschijnselen. Niettemin verschijnen in haar bladen regelmatig boekaankondigingen, waaruit duidelijk nazistische en fascistische sympathieën naar voren komen. Aan de gebruikte benamingen en termen (Duitse gouwen, volkse orde ..), symbolen (Keltisch kruis, runetekens) en rangen (Kommando's) kan men trouwens merken uit welke hoek de wind waait. In de Nederlandse pers werd reeds de aandacht op de activiteit van Jong Europa gevestigd. De Waarheid bleef hierbij natuurlijk niet achter. Het betreffende artikel luidde: "Na Eurodivisie - fiasco: aanhangers proberen het nu met Jong Europa". Voorshands is er evenwel geen enkele aanwijzing voor het bestaan van enig contact tussen Jong Europa en _____ of diens voormalige medewerkers.

532. Aktiviteiten gericht tegen de militaire organisatie.

a. Inlichtingen-activiteit.

Tijdens de oefening FALLEX 62 werden meldingen ontvangen betreffende opmerkelijke belangstelling van de zijde van inzittenden van een 15-tal Duitse burgervoertuigen, die zich ophielden in de nabijheid van commandoposten van 1 Lk, Div.- en Brig.-staven, alsmede bij de afdeling HJ. In één geval werd melding gemaakt van een voertuig met afgedekte nummertorden. Ook zijn er twee meldingen binnengekomen betreffende pogingen tot inwinnen van informatie omtrent de oefening door Duitse burgers.

Op 16 oktober werden door de Koninklijke marechaussee bij het in aanbouw zijnde geheime objekt te Steenwijkerwold twee journalisten van De Waarheid aangehouden. Eén van hen was betrappt op het maken van foto's van het objekt. De filmrol werd in beslag genomen en tegen betrokkenen werd proces-verbaal opgemaakt. De journalisten verklaarden bij verhoor niet te hebben geweten dat het bouwwerk van militaire aard en fotograferen daarvan verboden was. Aangezien de toegangsweg tot het objekt enige honderden meters lang is en ter plaatse meerdere en duidelijke borden "Verboden Toegang" voorkomen, lijkt hun verklaring hoogst onwaarschijnlijk.

b. Sabotage.

Tijdens de oefening FALLEX 62 werd in het gebied van Staf 1 Lk in Duitsland meermalen en op diverse plaatsen geconstateerd dat de kabels van de Verbindingsdienst waren doorgesneden. Een onderzoek, ingesteld in samenwerking met Duitse specialisten, leidde niet tot opsporing van eventuele daders en motieven.

c. Propaganda en agitatie.

- (1) Sedert de tot standkoming van de Nederlands-Indonesische overeenkomst inzake Nieuw-Guinea is de communistische agitatie rond deze kwestie stork geluwd. De Waarheid kwam in deze verslagperiode nog wel met enkele artikelen betreffende de repatriëring en verdere verzorging van de Nieuw-Guinea-dienstplichtigen. Daarbij werd scherpe kritiek uitgeoefend op het besluit niet alle repatriërenden met groot verlof te sturen.

De agitatie rond de Nieuw-Guinea-dienstweigeraars e.a. werd voortgezet. Op 16 oktober belegde de Nederlandse Vrouwenbeweging te Amsterdam een demonstratieve bijeenkomst, waarbij als spreeksters optraden mevrouw **Volgens De Waarheid** werd de bijeenkomst bezocht door honderden vrouwen en resulteerde in het zenden van een telegram aan de betrokken Krijgsraad met de eis tot vrijlating van en de andere dienstweigeraars. Op 21 oktober werd gedemonstreerd voor de kazerne te Nieuwersluis. In diverse plaatsen werden adhaesiebetuigingen ingezameld. Na de definitieve veroordeling van tot 1 jaar met aftrek, verklaarde het Comité haar aktie met kracht te zullen voortzetten.

- (2) Budel.

De agitatie tegen de voorgenomen legering van Westduitse troepen in de legerplaats Budel loopt nog steeds. De Waarheid leverde regelmatig verslagen van protestakties en beschouwingen over deze kwestie. Gesteld werd dat de gevoerde aktie de legering tot dusverre had tegengehouden. Behalve de communistische mantelorganisatie Verenigd Verzet is ook de Nederlandse Vredesraad begonnen met het verzamelen van adhaesiebetuigingen en het verkopen van protestkaarten. Een groep vrouwen stroopt de bouwwerken in en rond Amsterdam af om handtekeningen te verzamelen onder de bouwvakarbeiders. Ook in het Veluwe Putten werd aktie gevoerd. Volgens De Waarheid zouden reeds meer dan 7000 protestkaarten zijn ingezameld, welke binnenkort aan de regering zullen worden aangeboden.

- (3) Berlijn-week in Groningen.

Zoals te voorzien was, heeft de CPN ook enige aktie gevoerd in verband met de Berlijn-week, welke van 6 t/m 13 oktober in Groningen werd gehouden. De Waarheid verbond deze Berlijn-week met "Budel" en zag hierin een poging om de bevolking wat vriendelijker te stemmen tegenover de West Duitsers, teneinde "het volk verder stormrijp te maken voor de plannen van de Duitse revanchisten". De aktie beperkte zich overigens tot wat verspreiding van pamfletten en het kalken op straat van de leuze: "Brandt raus".

(4) Anti-Atoombom.

Het schrijven van de Generale Synode der Hervormde Kerk inzake de kernbewapening, alsmede het antwoord daarop van de Staatssecretaris van Defensie, heeft bij alle bladen van links tot rechts de pennen in beweging gezet. Ook De Waarheid mengde zich in het koor van voor- en tegenstanders, waarbij het blad uiteraard partij koos voor de Hervormde Synode. Onder de titel "De Generale Synode en de kernvragen van deze tijd", met als onderkop "Wat in tien jaar veranderde", leverde het blad een beschouwing over de achtergronden van dit schrijven. De veroordeling van de kernbewapening werd hierin natuurlijk geheel onderschreven; minder waardering had het echter voor het standpunt van de Synode ten aanzien van het opvoeren van de conventionele bewapening. Het antwoord-schrijven van de generaal b.d. Calmeyer werd in De Waarheid van 14 oktober onder de titel "Dienstbrief van een godgeleerde" fel gehekeld.

Sedert enige tijd is in Den Helder een werkgroep van het Comité 1962 voor de Vrede actief. Zo werd daar in de nacht van 5 op 6 oktober op straat de leuze "Ban de Bom", alsmede het anti-atooombom symbool gekalkt. Ook nam de Helderse werkgroep actief deel aan de agitatie rond de Cubaanse kwestie.